

PÄREKONTTI

Tekst og foto: Tryggve Enoksen

På bildet ser vi en kurv er laget av Johan Jeremias Nilsen fra Rässimukka. Kurven er brukt til vedbæring og har fått hard medfart.

Blant kvenene i Kvæningen var fletting av sponkurver en viktig attåttnæring. Noen hadde dette som sin viktigste inntekt ved siden av fiske og skogsarbeid. Jordbruk gav kun mat og få inntekter.

En av disse var Johan Peder Pedersen fra Tangnesland. Han samlet materialer i sommerhalvåret og flettet kurvene i vinterhalvåret. Utvelgelse av riktig materiale var viktig. Også en av hans naboer, Anders Henriksen, samt hans stesønn, Anders Andersen, drev med samme håndverk.

Kunsten å lage "pärekontti" var knyttet til fjordbotn med god furuskog. Virket måtte være kvistfritt med tykke årringer. Bare nederste del av furustokken blei brukt. Resten gikk til sagvirke. Når god emnestokk var felt, økset de spor i stokken og la den i sjøen. Etter en tid i vann kunne de dra flisene av stokken. Disse blei så buntet sammen og lagret.

Ved produksjon måtte flisene igjen "vannes". Da var de lett å bearbeide. Litt av samme teknikk blei brukt ved båtbygging.

Bruksområdet til disse kurvene var ganske omfattende. Nevnes kan: Vedkurv, kleskurv, ryggkonte, bærkurv, fiskekurv, potetspann m.m. Kurvene tok de med seg når de dro på vårtorskefisket til Finnmarka. Ved landligge solgte de kurver. Ja, så langt som til Vadsø sies det at noen kurver blei solgt.

Når de fraktet kurvene med seg var de plassert etter størrelse inn i hverandre. Johan Peder spaserte også til Alta med kurvene på ryggen. På en slik tur fant han kona si i Kjerringdal i Langfjorden. Men først hadde han avlevert flere kurver langs fjorden.

Etter at man fikk utstyr til å høvle flis, fikk kontene dårlig rykte.

Høvla flis fulgte ikke årringene med det resultat at flisene brakk.
Kurvene var billigere å produsere, men kvaliteten var dårligere.
Bare de som selv produserte kurver kunne se forskjell på kvaliteten.
Derfor blei det slutt med produksjonen av disse kurvene på 1930-tallet.
Kundene kunne ikke se om det var en kurv som holdt i 2 måneder eller 10 år
og kjøpte heller kurver av annet materiale.

Kunsten med å velge ut gode emner er også gått i glemmeboka.
I dag er det bare noen få som husker hvordan produksjonen foregikk.
Det er også delte meninger om hvordan utøverne valgte ut emnene
og hvordan de delte det opp i fliser.
Men enigheten er stor om at dette var stor håndverkskunst med enkle redskaper
- øks og hender.